Täysistunto

Torstai 28.5.2020 klo 16.00—18.11

2.1. Suullinen kysymys EU-komission elpymisrahastoesityksestä (Vilhelm Junnila ps)
Suullinen kysymys SKT 71/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila.

Keskustelu

16.01 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! EU-komissio julkisti eilen uuden velkapaketin, joka sisältää 500 miljardia lahjarahaa [Oikealta: Ohhoh!] ja 250 miljardia lainaa. [Oikealta: Kauheaa!] Ehdotuksen mukaan Suomi maksaisi paketista merkittävästi enemmän kuin saisi avustuksia takaisin. Italia saisi 82 miljardia euroa tukia, Espanja 77, Ranska 39 ja Kreikka 23 miljardia. Suomi saisi miljarditolkulla vastuita muiden maiden veloista ja tuista — ajatelkaa. [Oikealta: Kamalaa! — Naurua] Tämän on loputtava. Suomen talous ei kestä, eikä kestä kansakaan. Suomi voi ja Suomen täytyy kieltäytyä tästä. Kysyn pääministerin sijaiselta: Aikooko hallitus hyväksyä komission ehdotuksen sysätä velkaisten EU-maiden lasku suomalaisten maksettavaksi? Onko nyt vihdoin oikea aika ja paikka sanoa ei?

16.02 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta tosiaan, eilen tuli tuo noin 2 000 sivua käsittelevä paketti, ja hallitus ei ole sitä koko pakettia tässä yön yli ehtinyt vielä käsitellä ja kantaa muodostaa. [Oikealta: Ohhoh!] Me emme vielä tiedä niitä kaikkia yksityiskohtia, joita siellä on, mutta me tiedämme ne perusteet, joita siellä haetaan, ja ne kyllä ovat muuttamassa tiettyjä perusfundamenttejä niin paljon, että se asia ei ole aivan läpihuutojuttu. On aivan selvää, että se paketti ei tule menestymään sellaisenaan vaan siitä aletaan nyt neuvottelemaan. Suomen linja on se, että me vaadimme mailta aina omaa, itsenäistä talouspolitiikan hoitoa. Totta kai meille on tärkeää myös se, että kotimarkkinamme, euroalue, toipuu tästä, mutta on tärkeää, että jokainen maa vastaa tulevaisuudessa myös itse siitä, että hoitaa omaa talouspolitiikkaansa hyvin. Tämä on asia, josta Suomi myös tulevaisuudessa pitää kiinni.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisten on hyvä tietää, ettei Suomi vastustanut yhteisvastuuta Ruotsin tavoin. Vaikka lahjaraha muuttuisi kokonaan lainaksi, olisi suomalainen veronmaksaja silti vastuussa. Kosmeettinen vastikkeellisuus ja ehdot eivät nyt riitä. Tämän velkapaketin hyväksyminen edellyttää yk-

simielisyyttä jäsenmailta. Suomi voi estää paketin toteutumisen tai jättäytyä sen ulkopuolelle.

Italiassa veronkierron hinta on 190 miljardia euroa. Ajatelkaa, että Suomi maksaisi jo ennen koronaa talouttaan huonosti hoitaneiden jäsenmaiden velkoja — maiden, joilla on vaikeuksia saada edes omia kansalaisiaan maksamaan veroja. Samalla ministeri Ohisalo puhuu jo EU:nkin verotusoikeudesta.

Kysyn ministeriltä: miten tämä kannustaa Italiaa välttämättömiin menoleikkauksiin, ja mitä te vastaatte suomalaisille, jotka maksavat kiltisti nykyiset ja tulevat verot, joita te jo suunnittelette? [Oikealta: Mikä on hallituksen kanta?]

16.04 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että Suomi ei nouse sillä, että me otamme velkaa, ja on aivan selvää, ettei Eurooppakaan nouse sillä, että me otamme velkaa. Selkeää on myös se, että koska olemme sulkeneet yhteiskuntia tämän viruksen takia, mikä ei ole minkään maan talouspolitiikan syytä ollut, niin me laitamme nyt elvytysrahaa liikkeelle. Se, että me vain velalla ja veroilla sitä hoitaisimme, ei ole kestävä tie, ei Suomessa eikä Euroopassa, ja siksi on niin keskeistä, että tehdään niitä uudistuksia. Joissakin maissa ne uudistukset saattavat koskea esimerkiksi edustaja Junnilan mainitsemia asioita. Meillä on myös omasta takaa tekemättä aivan valtavasti uudistuksia, jotka olisi varmasti pitänyt tehdä jo vuosikymmeniä sitten, joten tämä koskee kyllä myös meitä, niin että me selviämme tästä isosta lainataakasta, joka Suomelle tulee jo nyt, [Jussi Halla-aho: Otetaanko lisää lainaa siihen?] kun me elvytämme. Se koskee monia rakenteellisia uudistuksia, joita meidän täytyy saada liikkeelle. Se koskee niin Suomessa kuin Euroopassakin ihan jokaista maata.

16.05 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suunnitellusta elvytysrahastosta lapioitaisiin rahaa maihin, joiden veroaste on matalampi kuin Suomen. Suomalaiset siis maksavat korkeampia veroja, jotta joidenkuiden muiden ei tarvitse. Tällaisiin järjestelyihin osallistumista perustellaan usein esimerkiksi sillä, että suomalainen vientiteollisuus kärsisi, jos meidän vientialueemme ajautuvat ongelmiin — ikään kuin tukien vastaanottajat käyttäisivät rahat suomalaisten vientituotteiden ostamiseen. Paljon enemmän suomalaista vientiteollisuutta auttaisi se, että sen kustannustasoa leikattaisiin esimerkiksi alentamalla työn, energian ja liikkumisen verotusta.

Kysyn samaa kuin aiemminkin: onko olemassa jokin piste, jossa hallitus on valmis toteamaan, että liittovaltioprojekti ja velkaunioni tulevat suomalaisille liian kalliiksi?

16.06 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on aina kaikessa kansainvälisessä yhteistyössä [Perussuomalaisten ryhmästä: Maksaja!] noudattanut sopimusperusteisuutta. Niinpä kaikkia niitä uusia ehdotuksia, mitä tulee, täytyy tarkastella erittäin tarkkaan paitsi perussopimusten myös Suomen perustuslain näkökulmasta. On aivan selvää, että tämä talo päättää budjetista Suomen osalta tulevaisuudessakin. Kaikki, mihin Suomi on sitoutunut, on mennyt tämän eduskunnan sitoumuksella. Ei kannata tietenkään suhtautua vähäpätöisesti siihen, että jos Eurooppaan tulisi investointilama, niin etteikö vaikuttaisi myös vientivetoiseen Suomeen. Mutta se, mitä me olemme edistäneet läpi vuosikymmenten tässä maassa, on jokaisen maan oma vastuu talouspolitiikasta, ja sitä me edustamme edelleenkin. Eikä voi olla myöskään niin, että kriisin var-

jolla tehtäisiin jonkinlaisia muita asioita kuin koetettaisiin vain hoitaa sitä kriisiä. Joten siinä myös vastaus siihen, miten tärkeää on jokaisen maan itsenäinen talouspolitiikan hoito.

16.07 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto perehtyy hyvin huolella — niin kuin pääministerin sijainen Kulmuni totesi — tähän komission mittavaan elvytyskokonaisuuteen. Ja mikäli siitä löytyy Suomen mielestä korjattavaa, niin me lähdemme neuvotteluihin korjaamaan sitä esitystä. Muodostamme kannan ja tuomme sen eduskunnalle ja yhdessä ajamme Suomen linjaa.

Mutta on syytä sanoa, hyvät edustajat, että nyt emme ole normaalioloissa. Suomessa on poikkeusolot. Useassa EU-jäsenmaassa on edelleen hätätila. EU:n hätätilamekanismi on aktivoitu. Useat asiantuntijat varoittavat, että tämä maanosa ajautuu kaikkien aikojen syvimpään ja vakavimpaan lamaan, talouskriisiin, joka syöksee yrityksiä konkurssiin ja ihmisiä työttömyyteen. Ja nyt on kysymys siitä, millä tavalla EU vastaa tähän koronakriisiin ja sen aiheuttamaan vakavaan talousiskuun. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Me tarvitsemme elvyttämistä, me tarvitsemme jälleenrakennuspaketin, eikä kysymyksessä ole minkäänlainen avoin seteli, [Puhemies koputtaa] lahjaraha, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä on!] vaan elvytyskokonaisuus, [Puhemies: Aika!] jonka käyttökohteet määritellään yhdessä.

16.08 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän koronakriisin takia sekä Suomi että Eurooppa tarvitsevat poikkeuksellisia tukitoimia. Uuden, kestävän talouskasvun aikaansaamiselle se on elinehto.

Kokoomuksen mielestä elpymisrahaston käytölle pitää kuitenkin neuvotella tiukat, selkeät ehdot. Jokainen maa vastaa omista veloistaan, ja tämä raha pitää sitoa tiukasti jäsenmaiden talouksien uudistamiseen, jotta tällaisia tukipaketteja tulevaisuudessa ei tarvittaisi. Lisäksi pitäisi tietää se, kuka maksaa ja milloin maksaa. Mikä hallituksen ajatus on: lisätäänkö jäsenmaksuosuutta, kerätäänkö lisää EU-veroja vai otetaanko lisää lainaa, jota kukaan ei maksa? Siinä mielessä tämä muistuttaa Rinteen—Marinin hallitusohjelmaa, että ensin käytetään menot mutta ei tiedetä, mistä tulot tulevat. Hallituksen tehtävä on neuvotella Suomen kannalta järkevät ehdot. [Puhemies koputtaa] Suomi tarvitsee [Puhemies: Kysymys!] vahvan ja uudistuvan Euroopan unionin, ja olen huolissani siitä, että hallitus on irtautunut tiukkaa, vastuullista taloutta ajavasta hansaryhmästä. [Puhemies: Sitten kysymys!] Miksi siitä on lähdetty, ja kenen kanssa Suomi tekee yhteistyötä? [Paavo Arhinmäki: Ei hansaryhmää ole enää!]

16.10 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi tekee jokaisen EU-jäsenvaltion kanssa yhteistyötä, eri asioissa. Ne liittyvät erilaisiin jäsenmaiden kantoihin. Kyllä monilla Pohjois-Euroopan mailla on hyvin samankaltaisia kantoja. Suomi on tehnyt yhteistyötä — ja tekee edelleenkin — hansaryhmän jäsenten kanssa, lähinaapureidensa kanssa ja monissa muissa asioissa toisten maiden kanssa. Se on aina asia kerrallaan, minkä puolesta me toimimme ja missä yhteistyölinjassa. Suomi on kuitenkin ratkaisukeskeinen maa, ja siksi meille on tärkeää se, että löydämme aina sieltä kumppaneita. Ei ole hyvä tietenkään olla yksin ja jäädä kaikesta erimieliseksi, vaan tulee hakea niitä ratkaisuja ja vaikuttaa siihen, koska Suomella on aivan samanlainen ääni EU-pöydissä kuin kaikilla muillakin jäsenmailla. Me teemme laajaa ja hyvää yhteistyötä

niin talouspolitiikassa kuin muissakin kysymyksissä aina niiden maiden kanssa, keillä on samankaltaisia linjauksia kuin meillä.

16.11 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen linja on tukea vahvaa ja yhtenäistä Euroopan unionia, [Sanna Antikainen: Maksaa muiden velkoja!] ja vahvaan ja yhtenäiseen Euroopan unioniin ei kuulu toimintatapa, jossa ajaudutaan pysyviin blokkeihin, jotka asettuvat toinen toistaan vastaan asiassa toisensa perään. Sen takia Suomi tekee yhteistyötä — kuten ministeri Kulmuni kuvasi — samanmielisten maiden kanssa niissä asioissa, jotka ovat tapauskohtaisesti meille kannattavia ja järkeviä, mutta toimimme aina EU:n yhtenäisyyttä tavoitellen ja vaalien. Me emme kannata itä—länsi-jakoa tai etelä—pohjoinen-jakoa. Sen kaltainen olisi vaarallista meidän tavoitteillemme.

Te kysyitte, edustaja Orpo, aikooko Suomi nyt antaa ehdoitta rahaa. Suomi ei tietenkään tule suostumaan mihinkään avoimeen valtakirjaan näissä tulevissa ratkaisuissa. Rahoitukseen tulee ehdollisuutta, ja se tulee sen vuoksi, että kaikki tuki — olipa se lainamuotoista tai avustusta — ohjataan monivuotisen rahoituskehyksen ohjelmien kautta, ja niissä määritellään, [Puhemies koputtaa] mihin nämä varat käytetään.

16.12 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miten ja millä ennakkokannalla Suomi osallistui ja pyrki vaikuttamaan tähän merkittävään elvytysesitykseen? Pääministeri Marin totesi Kultaranta-keskusteluissa, että hallitus odottaa komission esitystä ennen kuin muodostaa oman kantansa. Ministeri Tuppurainen ilmoitti komission esityksen jälkeen, että Suomi on ajanut lainojen merkittävämpää osuutta. Toisaalta ministeri Kulmuni sanoi eilen illalla, että hallituksella ei ole vielä yhteistä kantaa. Nämä viestit ovat ristiriidassa keskenään. Iso osa jäsenmaista esitti jo hyvissä ajoin oman näkemyksensä elvytysrahaston mallista ja koosta. Suomen hallitus ei kuitenkaan osallistunut tähän keskusteluun etukäteen Euroopassa. Muut maat siis olivat aktiivisia etukäteen, Suomi ei. Ministeri Tuppurainen, onko Suomella ollut ennakkokanta elvytysrahastoon, ja jos on, niin mikä se oli? Miten hallitus pyrki etukäteen vaikuttamaan tähän komission esitykseen?

16.13 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä kysymys, koska Suomen kannalta aina oikea-aikainen EU-ennakkovaikuttaminen on se, millä tavalla ratkaistaan meidän tuloksellisuus. Tämähän oli elvytyskokonaisuus, jossa on myös tämä monivuotinen EU:n rahoituskehys, ja siihenhän Suomen kannat ovat tiedossa. Me olemme ottaneet siihen kantaa ja niitä kantoja vieneet määrätietoisesti eteenpäin. Sen lisäksi on tietysti tärkeää, että meillä on näkemys siitä, mitä tuleman pitää, ja olemme ennakkovaikuttaneet. Tätä ennakkovaikuttamista tehdään ennen kaikkea epävirallisissa ministeriyhteydenpidoissa mutta myös virkamiestasolla niin sanotuissa sherpa-kokouksissa, ja siellä me olemme viestineet siitä, että jos elvytystä rakennetaan, ensisijaista olisi, että se olisi lainarahoitusta, jotta tiedetään, miten se maksetaan takaisin. Tämä on ollut meille koko ajan se lähtökohta, että mikäli elvytysrahastoa tehdään, niin sen täytyy olla kaikille selkeä ja tarkkarajainen ja Suomen vastuiden täytyy olla tiedossa hyvissä ajoin etukäteen.

Kysymyksen käsittely päättyi.